

CENACLUL 21 ARTELOR

.....
Asociația Oamenilor de Știință și Artă
ECOSTAR 21

Nr.6 (12) / Septembrie / 2012

**FORUMUL CULTURAL AL RÂMNICULUI
ASOCIAȚIA SENIORILOR DIN EDUCAȚIE, ȘTIINȚĂ ȘI
CULTURĂ-VÂLCEA
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „ANTIM IVIREANUL”
FUNDAȚIA „LECA MORARIU” SUCEAVA**

ORGANIZEAZĂ

Joi, 27 septembrie 2012, ora 12, la sala de conferințe a Bibliotecii Județene

Lansarea volumului
„OPERE vol. III Jurnal vâlcean (1944-1948)”
autor Leca Morariu, Editura Tipo Moldova, Iași, 2012

INVITAȚI

- Maria OLARU-președinte Fundația „Leca Morariu”, Suceava
- Liviu PAPUC-scriitor; Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu”, Iași
- Constantin POENARU-publicist, istoric literar; jurist C.C.R., București

PREZENTARE

Carmen Farcaș, Ioan Șt. Lazăr, Ion Soare, Mihai Sporiș, Gheorghe Dumitrașcu,
Petre Cichirdan, Gheorghe Pantelimon, Ștefan Stăiculescu, Marian Pătrașcu...

ÎN PROGRAM

- Prezentarea Fundației „Leca Morariu”- Suceava
- Prezentarea volumului și autorilor lui
- Discuții pe marginea personalității lui Leca Morariu

PARTICIPARE

Sunt rugați să participe la această lansare a „Jurnalului vâlcean” (1944-1948, însemnări zilnice) al cunoscutului savant și om de cultură Leca Morariu, din Cernăuți, evacuat din Bucovina de Nord în 1944, toți cetățenii-iubitori de cultură din oraș și din județ, în mod deosebit membrii Forumului Cultural al Râmnicului și cei ai Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură.

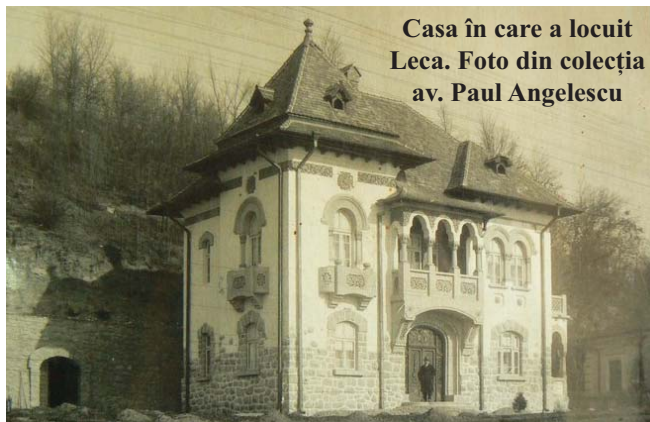
NOTE, REFERINȚE

„Regionalismul cultural, departe de-a fi o ignominie, e - în orice țară civilizată!... - un blazon de noblețe precum trebuie să rămână un amvon de năzuință către Excelsior. A voi să-l desființezi cu atotnivelatorul tăvălug, venit de undeva, dintr-un cine știe cât de îndepărtat *centru*, e o crimă și, mai ales - din fericire - o imposibilitate” (Leca Morariu, „Regionalismul cultural”, în „Capitala”, VIII, 1943, nr. 2295, 22 și 23 sept., p.3, citat din „Cuvânt înainte”, de Liviu Papuc, la „Opere, Jurnal vâlcean ...”)

„Cum o fi acest (...) ca om? Om îi, ori coadă de câine? Înțeleg: să aibă ceva vertebră și demnitate și omenie, O-me-ni-e; că de presumțioși și lingăi și lași suntem sătui și arhisătui-mai ales în rândul dascălimii. Pentru mine Omenia candidatului(șilor) e aproape mai importantă decât celelalte.” (Leca Morariu, scrisoare din 31 martie 1935, BAR, Fond „I.E.Torouțiu”, cota S 41 <<157>> / XLIV - notă 19 „Opere vol. III Jurnal vâlcean...” pag. 11)

„Numai la Cernăuți, d. Morariu se ținea la o parte de tendința generală către fabricațiile influențate de Apus, ce rupeau cu o tradiție literară care e una din cele mai prețioase moșteniri ale unui atât de zbuciumat trecut” (N. Iorga, „Domnii profesori și literatura”, în „Cuget clar”, II, 1938, nr. 30, 3 feb., p. 466 și Liviu Papuc, notă 24, „Cuvânt înainte”, „Opere vol. III Jurnal vâlcean...”, pag. 12)

„Dacă luat pe fiecare dimensiune în parte, folclorist, dialectolog, istoric literar, compozitor și violoncelist de talent, Leca Morariu n-a atins cote maxime, personalitatea sa în totalitate merită atenție, ca punct de interferențe.” (Constantin Ciopraga, „Centenar Leca Morariu”, „Cronica”, 1988, nr. 30, 22 iulie, p.5 și „Cuvânt înainte” de Liviu Papuc, „Opere vol. III Jurnal vâlcean...”, pag. 13)

„La Școala de Muzică, cu Leca Morariu

(...)

P.C. – Fratele meu iubea mult violoncelul, el, studiind contrabasul și văzând în mine un virtual violoncelist.

Spunea că violoncelul are voce umană. Trăise în anturajul lui Leca Morariu (12), profesorul de la Școala de Muzică condusă de Ionescu Basu (apoi, clasa de violoncel a fost preluată de Teodor Geantă (13), când Leca nu se mai putea deplasa normal-târșea picioarele și avea un diabet acut).

R.... Leca a fost o mare personalitate!

P.C. Leca Morariu a fost unul dintre vâlcenii (adoptați) celebri, de cea mai înaltă clasă. Pe lângă faptul că era un mare profesor de violoncel, un mare cărturar, președintele Societății « Armonia » din Cernăuți, membru corespondent al Academiei Române, fiul cărturarului bucovenean, Constantin Morariu (15), pe care Nicolae Iorga (16) îl considera unul dintre cei mai importanți oameni ai timpului prin ideea cărților și a românismului exacerbant, nepotul Mitropolitului Bucovinei (familia protectoare a lui Ciprian Porumbescu (17)), a fost și soțul unei pianiste excelente numită Octavia Lupu (făceau în unele seri triouri muzicale cu profesorul Neh, alterori cvartet, împreună cu pictorul Emil Ștefănescu: violoncel, două viori și pian).

R.... Facem ce facem și ajungem iar la interferență

P.C. Asta nu este interferență, este sublima muzică de cameră, laboratorul de creație și cercetare al oricărui mare compozitor. Dar arta adevărată, cea de competiție este o continuă interferență între domenii (fenomene) majoritatea adiacente, complementare, alterori chiar opuse. Este unul din marile miracole ale vieții, în general, că nu numai specialitățile pot interfera, ci și oamenii, înșiși, prin personalitățile lor, și care în final se cheamă câștig cultural, creație. Leca avea părul alb, ca laptele, fiindcă în tinerețe un urs îi ieșise în cale, sperindu-l. Avea o meteahnă frumoasă. Indiferent de câte ori mergeai la el, te puneă să-ți ștergi tălpile cu o perie de podele, deci nu-ți dădea voie să te descălți, apoi își scotea violoncelul și îți cânta “Balada” lui Ciprian Porumbescu (repet, ori de câte ori mergeam la el)... apoi, vizita își urma scopul. Violoncelul era instrumental lui deosebit de prețios; multă vreme Vladimir Orlov (18)(marele nostru violoncelist de renume mondial) a venit la Vâlcea, dorind să-l cumpere. Leca locuia în superba vilă de

sub Capela, deasupra garajului unde de o perioadă funcționează Agenția Dacos (suntem în 2003).

R. ...Cât ai studiat violoncelul?

P.C O etapă de câteva luni la școala de muzică cu Leca Morariu, apoi m-am dat atletismului, părăsind muzica interpretativă (nu și pe cea de ascultat). După o pauză de un an, am studiat iarăși câteva luni la el acasă, apoi, iarăși, după o pauză sportivă, la școala de muzică cu Teodor Geantă (Publicitatea 1, 6-13 mai, 2003, *Interferența Artelor. De vorbă cu ing. Petre Cichirdan.*)”

„VÂLCEA ÎȘI CAUTĂ VÂLCENII LECA MORARIU

(...)

Lecțiile mele erau prilejul unor spovedanii, pentru profesor

La inițiativa fratelui meu, Modest, între 1961 și 1963, în două etape, am luat lecții de violoncel cu Leca Morariu, mai întâi la Școala de Muzică, cea care nu mai există decât în albumele lui T.M.Gherghina, și care a fost condusă de I. Ionescu Basu; iar mai apoi, după o întrerupere de câteva luni, când Leca a fost obligat să stea la domiciliu din cauza vârstei, dar și al diabetului care îl măcina, la el acasă în superba vilă de sub dealul Capela în apropiere de parcul Zăvoi, unde ocupa, prin închiriere, la parter, un frumos apartament.

Leca Morariu semăna cu Mihail Sadoveanu, cel din iconografia cunoscută în manualele de citire, avea părul foarte fin și alb precum laptele, critica pe toată lumea, era mândru și bogat, căci, așa cum îmi repeta de câte ori intram în casa sa, avea cea mai valoroasă bibliotecă din Râmnic. Deținea cel mai scump, la propriu și la figurat, violoncel, instrument pentru care nu odată au venit la Râmnic, să i-l achiziționeze, Radu Aldulescu și Vladimir Orlov, doi instrumentiști români afirmați la scară mondială și care nu au încăput în această țară.

Avea cea mai frumoasă amintire pe care putea să o aibă un român din Bucovina, povestea tatălui, amintind despre prietenia cu Ciprian Porumbescu.

De aceea, oricine îi intra în casă, ori de câte ori, trebuia să asculte înainte de obișnuita conversație, ca un ritual, „Balada” lui Porumbescu cântată de Leca la prețiosul său violoncel. Vă imaginați de câte ori am ascultat-o eu...ajungând chiar să-mi displacă.

Curios, de câte ori mergeam la studiu, nu am întâlnit-o niciodată pe doamna Lupu

Morariu, soția sa, profesoară de pian.

Știu de la ilustrul meu profesor, „învățător” în fond, căci nu am avut timpul biologic, pus la dispoziție de soartă, de a pătrunde în adâncul superior al muzicii culte, că în anume seri, în camera sa extraordinară cu miros de muzică și carte, dădea concerte în triou, cu doamna Lupu la pian, și cu...Emil Ștefănescu, pictorul nostru extrafin, la vioară.

Nu peste unul sau doi ani aveam să studiez cu Emil Ștefănescu, la Palatul Culturii, desenul artistic!

De ziua lui, odată am fost și eu martor, Leca Morariu primea regulat din partea doctorului Filatu, prin fiul acestuia, o medalie comemorativă bătută la monetăria Statului. Toate acestea mă impresionau și, așa cum aveam să constat mai târziu, m-au inițiat în ceea ce trebuia să însemne mai târziu, pentru mine, un om de cultură.

Oricine erai, când intrai în casă, primeai o perie de frecat podele pe care o foloseai la ștersul propriilor tălpi de pantofi, indiferent de era iarnă sau vară, deoarece nu-ți permitea să te descalți, iar tu, rămâneai impresionat de imensitatea și „adâncimea” persanelor...

Clasa lui Leca de violoncel, la școala de muzică, a fost preluată de Teodor Geantă; am lucrat puțin timp și cu acesta, și nu pot să nu povestesc, ca element picant, că Leca Morariu, atunci când funcționa la școală, nu ieșea în pauze pe culoar sau să meargă la cancelarie, pentru a nu o întâlni pe subțirica și inimoasa madam Șațki, profesoară de pian, căreia el îi spunea „viespea”.

Între meritele recunoscute, atribuite omului de vastă cultură și profesorului Leca Morariu, stă și influența, pregătirea inițială, pe care a avut-o asupra lui

Modest Cichirdan, dirijor cunoscut în țară și peste hotare, cel care împreună cu alți muzicieni au influențat direct și pozitiv viața muzicală râmniceană, dirijor și director al filarmonicelor din Botoșani și Craiova, al unor festivaluri din Italia și Elveția, cu imprimări discografice mai ales în exterior, și care, într-o anume vreme, a concertat de mai multe ori la Râmnicu Vâlcea.

Modest Cichirdan a absolvit liceul Lahovari în promoție cu Doru Moțoc, cu Gh. Dumitrașcu, cu I. Măldărescu și cu alții.” (07 03 05)

(Fragment din articolul cu același nume publicat în Info Puls, 15 04 05, P. Cichirdan)

Interpretare la patru mâini.
Milica Ștefanescu și Miki
Parlapan 1959

1962 Bizu și violoncelul. Foto Tutunaru

Anuța Ștefanescu,
fiica primarului
Tică Ștefănescu

Bogdan Gibescu,
1962, elevul
Octaviei Morariu

Alexandru (Leca) Morariu (n. 13/25 iulie 1888, Pătrăuți, județul Suceava - d. 15 decembrie 1963, Râmnicu Vâlcea) a fost scriitor, publicist, folclorist, profesor universitar și istoric literar din Bucovina.

Tatăl său, preotul Constantin Morariu, a fost scriitor naționalist și participant în „Procesul Arboroasei”, intentat studenților de teologie cernăuțeni în 1878. Era nepot de frate al Mitropolitului Silvestru Morariu.

Leca Morariu a efectuat studii la Facultatea de Litere și Filozofie din Cernăuți (1908-1912). În anul 1921 a obținut doctoratul în filologie la Cluj, cu teza “Morfologia verbului predicativ român”, elaborată sub îndrumarea lui Sextil Pușcariu.

După absolvirea facultății, a predat ca profesor suplinitor de latină și română la Liceul „Principele Carol” din Gura Humorului (1913-1914). După începerea primului război mondial, a fost mobilizat în perioada 1 august 1914 - 31 octombrie 1918.

A predat între anii 1922-1940 ca profesor la Catedra de literatură modernă și folclor a Universității din Cernăuți, îndeplinind și funcția de decan al Facultății de Litere și Filozofie (1936-1938). În paralel cu activitatea didactică, a îndeplinit funcțiile de președinte al Societății “Armonia” și director al Teatrului Național din Cernăuți (1933-1935).

Leca Morariu a desfășurat o activitate culturală extrem de diversă și bogată la Cernăuți: a fost fondator și director al revistelor "Făt-Frumos" (1926-1944), "Buletinul Mihai Eminescu" (1930-1944), "Fond și Formă" (1938-1944), a fost secretar de redacție la "Junimea literară" (1923-1927) și colaborator permanent la gazeta "Glasul Bucovinei". El a cules și publicat povești, poezii și cimituri populare, a militat pentru constituirea folcloristicii ca disciplină autonomă și a ținut zeci de conferințe despre folcloristică, Mihai Eminescu, Ion Creangă și familia Porumbescu, istro-românism etc. De asemenea, a urmat cursuri de violoncel la nou-înființatul Conservator de muzică din Cernăuți, deși era deja cadru didactic universitar.

Profesorul Alexandru (Leca) Morariu, însoțit de soția sa Octavia Lupu Morariu (1905-1992), a părăsit Cernăuțul la 21 martie 1944 fiind evacuați în orașul de pe Olt. În anii '44-'60 ai secolului al XX-lea, ei s-au întreținut, predând limbi străine și limba română, dar și susținând concerte cameralele, precum și lecții de violoncel, gitară și pian, în particular, și mai apoi la Școala de Muzică și Arte Plastice din Râmnicu Vâlcea. Pe lângă acestea, în perioada 1945-1946, a epurației, a comercializat lame de ras, reascuțite. Ei au organizat și condus prima orchestră semisimfonică din oraș.

Leca Morariu a murit la Râmnicu Vâlcea, iar apoi soția sa s-a mutat în orașul Suceava în anul 1967. Rămășițele pământești ale profesorului Morariu au fost ulterior reînhumate în Cimitirul „Pacea” din Suceava. În prezent, a fost înființată Fundația Culturală „Leca Morariu”. O stradă centrală din municipiul Suceava îi poartă numele.

(Material modificat prin adăugire, din Enciclopedia Liberă - Wiki, și apărut în romanul open „Oglinda”, de Petre Cichirdan, Ed. Almarom, 2011)

Buletin realizat de Bogdan Cichirdan

Realizat grafica, foto, culegere, tehnoredactare, tipărire: Intol-press, Râmnicu Vâlcea, cichirdan@yahoo.com, tel (fax) 0250 736615, 0746029824

ISSN = 2247 – 6105; ISSN –L = 2247 – 6105